

Virsraksts: Par personas pienākumu paziņot par dzīvesvietu, kurā viņa sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti (Administratīvā procesa likuma 56. panta pirmā)

Tēze: Administratīvā procesa likuma 70. panta izpratnē „ticami iemesli” ir tādi objektīvi no personas neatkarīgi apstākļi, kuru dēļ iesniedzējam būtu bijis liegts saņemt likumā noteiktajā kārtībā nosūtīto lēmumu, nevis jebkuri apstākļi, kuri apliecina adresāta prombūtni no tās dzīvesvietas, kuru viņš paziņojis kā savu dzīvesvietu. Šā likuma 56. panta pirmajā daļā ir ietverts personas pienākums paziņot iestādei savu dzīvesvietas adresi, kurā viņa sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta**

2005. gada 3. maija

LĒMUMS

Lietā SKA-229

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja	senatore E. Vernuša,
	senatore J. Briede,
	senatore I. Skultāne,

piedaloties pieteicēja pārstāvim zvērinātam advokātam Jurim Daukulam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja *Ģ.B.* blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2005. gada 1. aprīļa lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2004. gada 30. decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *Ģ.B.* pieteikums par Rīgas domes 2004. gada 29. oktobra lēmumu Nr. RD-04-3044-ap (turpmāk – Rīgas domes lēmums).

Ar minēto lēmumu atstāts negrozīts Rīgas domes Finanšu departamenta Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2004. gada 7. septembra lēmums Nr. DFPI-04-1013-ls, ar kuru noraidīts *Ģ.B.* lūgums par aprēķinātās soda naudas Ls 172,58 apmērā dzēšanu par savlaicīgu nepieteikšanos pašvaldībā kā nekustamā īpašuma nodokļa par zemi maksātājam un noraidīts lūgums atcelt aprēķināto nokavējuma naudu un pamatparāda palielinājumu Ls 125,49 apmērā.

[2] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2005. gada 20. janvāra lēmumu *Ģ.B.* pieteikums atstāts bez virzības, nosakot termiņu trūkumu novēršanai, jo tiesnese konstatējusi, ka *Ģ.B.* pieteikums tiesā bija iesniegts, nokavējot tā iesniegšanai paredzēto termiņu, un pieteikumā nebija lūgts šo termiņu atjaunot.

[3] Izskatījusi *Ģ.B.* iesniegto pieteikumu par termiņa atjaunošanu pieteikuma iesniegšanai, Administratīvās rajona tiesas tiesnese ar 2005. gada 18. februāra lēmumu noraidīja *Ģ.B.* lūgumu par nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu pieteikuma iesniegšanai un atbilstoši Administratīvā procesa likuma 191. panta 8. punktam atteicās pieņemt viņa pieteikumu par Rīgas domes lēmumu.

Par šādu tiesneses lēmumu *Ģ.B.* iesniedza blakus sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

[4] Administratīvā apgabaltiesa ar 2005. gada 1. aprīļa lēmumu *Ģ.B.* blakus sūdzību noraidīja, bet Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2005. gada 18. februāra lēmumu atstāja negrozītu.

[4.1] Apgabaltiesa konstatējusi, ka pārsūdzētais Rīgas domes lēmums pieņemts 2004. gada 29. oktobrī. Ar zīmogu uz *Ģ.B.* adresētās ierakstītās vēstules aplokšnes pierādīts, ka Rīgas domes lēmums pastā nodots 29. oktobrī. Tādējādi lēmums nosūtīšanai pieteicējam nodots pastā likumā noteiktajā kārtībā.

Ar zīmogu uz ierakstītās vēstules aplokšnes pierādīts, ka Rīgas domes lēmums *Ģ.B.* nogādāts 2004. gada 30. oktobrī. Turklāt Latvijas pasta uzziņas lapā norādīts, ka vēstule nogādāta adresātam Brīvības ielā 148-38, bet nav nodota, jo viņš nav atradies mājās. No pasta uzziņas lapas apgabaltiesa arī konstatējusi, ka līdz 2004. gada 30. novembrim, kad vēstulei beidzies pastā glabāšanas laiks, *Ģ.B.* pēc tās nav ieradies.

Līdz ar to apgabaltiesa par pamatotu atzinusi Administratīvās rajona tiesas tiesneses secinājumu, ka iegūti pietiekami pierādījumi tam, ka pastā nodoto Rīgas domes lēmumu *Ģ.B.* bija iespējams saņemt. Tādējādi apgabaltiesa prezumē, ka šis lēmums paziņots un tas stājies spēkā 2004. gada 6. novembrī, savukārt, tā pārsūdzēšanas termiņš beidzies 6. decembrī.

Pieteikums par Rīgas domes lēmumu Administratīvajā rajona tiesā iesniegts 2004. gada 30. decembrī.

[4.2] Administratīvā apgabaltiesa lēmumā atsaukusies uz Administratīvā procesa likuma 56. panta pirmo daļu, saskaņā ar kuru iesniedzējam iesniegumā jānorāda sava

dzīvesvieta, lai viņš tiesiskajās attiecībās ar valsti būtu sasniedzams. Tādējādi arī *Ģ.B.* savlaicīgi bija jāpaziņo iestādei par dzīvesvietas, kurā viņš sasniedzams, adreses maiņu. Par to *Ģ.B.* Rīgas domi nav informējis. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa nav konstatējusi objektīvus, no *Ģ.B.* neatkarīgus apstākļus, kuru dēļ iesniedzējam būtu liegts saņemt likumā noteiktajā kārtībā nosūtīto Rīgas domes lēmumu. Lietā nav attaisnojošu termiņa nokavēšanas iemeslu, tādēļ pieteicēja lūgums par procesuālā termiņa atjaunošanu ir noraidāms.

[4.3] Lēmumā norādīts, tā kā saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 44. pantu tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likumā noteiktā termiņa izbeigšanos, *Ģ.B.* zudušas tiesības iesniegt pieteikumu tiesā. Pēc likumā noteiktā termiņa izbeigšanās iesniegtu pieteikumu tiesa atsakās pieņemt saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 191. panta 8. punktu.

[4.4] Nolēmumu daļā Administratīvā apgabaltiesa norādījusi, ka daļā par atteikšanos atjaunot procesuālo termiņu lēmums nav pārsūdzams, bet daļā par atteikšanos pieņemt pieteikumu lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no tā pieņemšanas dienas.

[5] Par Administratīvās apgabaltiesas lēmumu daļā par atteikšanos pieņemt pieteikumu *Ģ.B.* pārstāvis iesniedzis blakus sūdzību.

[5.1] Blakus sūdzībā norādīts, ka apgabaltiesa nepareizi interpretējusi Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo daļu. No tās izriet, ka administratīvais akts stājas spēkā, kad adresāts to faktiski saņēmis. Pieteicēja pārstāvis Rīgas domes 2004. gada 29. oktobra lēmumu saņēmis 2004. gada 3. decembrī. Tādēļ nepamatots ir apgabaltiesas atzinums, ka minētais Rīgas domes lēmums stājies spēkā jau 2004. gada 6. novembrī.

[5.2] Apgabaltiesa nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 70. panta otrās daļas pēdējo teikumu, kurš pieļauj, ka pastā nodotais administratīvais akts var netikt savlaicīgi saņemts. Lēmumā nav vērtēta to iemeslu ticamība, kuru dēļ Rīgas domes lēmums netika savlaicīgi saņemts.

[5.3] Administratīvā procesa likuma 70. panta otrās daļas pirmais teikums ir tikai pieņēmums, kas izmantojams gadījumā, ja adresāts nevar pierādīt akta saņemšanu citā datumā. Bez tam, Ministru kabineta 1995. gada 29. augusta noteikumu Nr. 265 „Pasta noteikumi” 147. punkts paredz, ka pasta sūtījumus, kurus nevar izsniegt adresātam un kuru adresāta atrašanās vieta nav zināma, glabā pasta iestādē vienu

mēnesi. No šīs normas secināms, ka adresāts var saņemt pasta sūtījumus viena mēneša laikā.

[5.4] Blakus sūdzībā arī norādīts, ka tiesa nepareizi piemēroja Administratīvā procesa likuma 188. pantu.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis uzturēja blakus sūdzību. Viņš pauda viedokli, ka termiņš pieteikuma iesniegšanai tiesā nav nokavēts, jo pieteikums iesniegts tiesā mēneša laikā no dienas, kad viņš saņēma administratīvo aktu.

Motīvu daļa

[7] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 324. pantam Senāta Administratīvo lietu departamenta kompetencē ir pārbaudīt apgabaltiesas lēmumu tikai tajā daļā, kas attiecas uz atteikšanos pieņemt *G.B.* pieteikumu. Taču Administratīvo lietu departamentam nav jāvērtē apgabaltiesas lēmums daļā, ar kuru atstāts spēkā Administratīvās rajona tiesas tiesneses lēmums par atteikšanos atjaunot procesuālo termiņu pieteikuma iesniegšanai tiesā.

[8] No blakus sūdzības un pieteicēja pārstāvja paskaidrojumiem Senāta tiesas sēdē izriet viedoklis, ka *G.B.*, neskatoties uz viņa lūgumu Administratīvajai rajona tiesai atjaunot nokavēto termiņu (sk. lietas 19. lpp.), nav nokavējis pieteikuma iesniegšanas termiņu, jo šāds termiņš ir skaitāms no tā brīža, kad viņa pārstāvis faktiski saņēmis administratīvo aktu.

Administratīvo lietu departaments šādu pieteicēja viedokli uzskata par nepamatotu tālākminēto argumentu dēļ.

[8.1] Administratīvā procesa likuma 188. panta pirmā daļa noteic, ka mēneša termiņš pieteikuma iesniegšanai tiesā ir skaitāms no dienas, kad ir stājies spēkā lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmajai daļai administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas ir paziņots adresātam. Taču veids, kādā to paziņo adresātam, neietekmē tā stāšanos spēkā.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 70. panta otrajā daļā noteikts, „ja rakstveida administratīvo aktu sūta pa pastu, uzskatāms, ka administratīvais akts adresātam paziņots septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā. Ja pa pastu sūta adresātam

nelabvēlīgu administratīvo aktu, to noformē kā ierakstītu pasta sūtījumu. Šaubu gadījumā iestādei jāpierāda, kad sūtījums nodots pastā.”

Apgabaltiesa ir konstatējusi, ka Rīgas domes lēmums *Ģ.B.* ir paziņots, nosūtot to pa pastu uz viņa norādīto dzīvesvietas adresi. Līdz ar to apgabaltiesa atzinusi, ka Rīgas domes lēmums atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70. panta otrajai daļai ir stājies spēkā 2004. gada 6. novembrī.

Tādējādi Administratīvo lietu departamenta ieskatā apgabaltiesa atbilstoši konstatētajiem apstākļiem par Rīgas domes lēmuma nosūtīšanu adresātam pa pastu ir piemērojusi Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo daļu un otrās daļas pirmos trīs teikumus.

[8.2] Administratīvā procesa likuma 70. panta otrās daļas pēdējais teikums paredz, „ja adresāts apgalvo, ka viņš pastā nodoto administratīvo aktu nav saņēmis, viņam šis apgalvojums jāpamato, minot ticamus iemeslus”.

Apgabaltiesa atzinusi, ka „ticami iemesli” minētās tiesību normas izpratnē ir tikai tādi objektīvi no *Ģ.B.* neatkarīgi apstākļi, kuru dēļ iesniedzējam būtu bijis liegts saņemt likumā noteiktajā kārtībā nosūtīto Rīgas domes lēmumu, nevis jebkuri apstākļi, kuri apliecina adresāta prombūtni no tās dzīvesvietas, kuru viņš paziņojis pašvaldībai kā savu dzīvesvietu, kurā viņš sasniedzams.

Šādu Administratīvās apgabaltiesas secinājumu Administratīvo lietu departaments atzīst par pareizu. Ja iestāde administratīvo aktu nosūtījusi uz adresāta norādīto dzīvesvietas adresi, proti, ar pasta starpniecību ir padarījusi administratīvo aktu par pieejamu adresātam, tad adresāta rīcība, izvairoties vai necenšoties pasta sūtījumu saņemt, neietekmē prezumēto administratīvā akta spēkā stāšanās brīdi.

[8.3] Nav ņemams vērā blakus sūdzībā norādītais arguments, ka no Ministru kabineta noteikumu Nr. 265 „Pasta noteikumi” 147. punkta – „pasta sūtījums, kuru nevar izsniegt adresātam un kura adresāta atrašanās vieta nav zināma, glabā pasta iestādē vienu mēnesi”- izriet adresāta tiesības pasta sūtījumu saņemt viena mēneša laikā.

Minētā tiesību norma regulē pasta iestādes rīcību, pienākumu uzglabāt neizņemtos pasta sūtījumus. Taču šī norma neregulē administratīvā akta spēkā stāšanās jautājumus, kā arī administratīvā akta adresāta pienākumus administratīvajā procesā.

Administratīvā apgabaltiesa pamatoti atsaukusies uz Administratīvā procesa likuma 56. panta pirmo daļu, atzīstot, ka šajā tiesību normā ietverts personas pienākums paziņot iestādei savu dzīvesvietas adresi, kurā viņš ir sasniedzams tiesiskajās attiecībās ar valsti. Šāds tulkojums Administratīvo lietu departamenta ieskatā atbilst arī Dzīvesvietas deklarēšanas likumā paustajam mērķim un noteiktajam regulējumam.

Proti, personai ir pienākums deklarēt (paziņot) to dzīvesvietu, kuru viņa pati atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

[9] Administratīvā procesa likuma 191. panta 8. punktā noteikts, ka tiesnesis atsakās pieņemt pieteikumu, ja to iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu.

Pēdējā laika administratīvo tiesu praksē ir atzīts, ka minētā tiesību norma ir piemērojama arī gadījumā, ja pieteicējs ir nokavējis likumā noteikto termiņu pieteikuma iesniegšanai tiesā un viņa lūgums par termiņa atjaunošanu ir noraidīts (*sk. Laviņš A. Kā šobrīd strādā administratīvās tiesas // Latvijas Vēstnesis. Jurista vārds. 23.11.2004., Nr.45*). Tādējādi tiek ievērots procesuālās ekonomijas princips.

Līdz ar to Administratīvo lietu departaments uzskata, ka tiesa pamatoti atteikusies pieņemt pieteikumu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 191. panta 8. punktam, jo tā konstatējusi, ka 2004. gada 30. decembrī *Ģ.B.* bija zudušas tiesības izpildīt procesuālo darbību - iesniegt tiesā pieteikumu par Rīgas domes lēmumu.

[10] Tādējādi Administratīvo lietu departaments atzīst, ka Administratīvās apgabaltiesas lēmums ir pamatots un tas atstājams negrozīts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323. panta 1. punktu, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Administratīvās apgabaltiesas 2005. gada 1. aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet *Ģ.B.* blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

senatore

E. Vernuša

senatore

J. Briede

senatore

I. Skultāne